

Познахівський Є. Є., доцент кафедри
економічного аналізу ТАНГ,
Сеньківська О.Є., економіст

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОПЕРАТИВНОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ МАРКЕТИНГУ

В умовах переходу до ринкових відносин необхідним є розроблення

систем управління на потреби ринку, замість орієнтації на потреби виробництва. Особливо це важливо для сучасного бізнесу, котрий в більшості випадків менш стійкий до впливу зовнішніх факторів, які через неврахованість або недооцінку з великою долею імовірності можуть привести до розорення або значного погіршення результатів роботи підприємств та організацій. Отже необхідною умовою діяльності таких господарських одиниць в умовах ринкових відносин є глибоке вивчення взаємозв'язків: система аналітичних показників, розподіл пріоритетів між видами економічного аналізу. Так. Якщо в неринкових умовах ціллю аналізу є в основному виявлення резервів поліпшення випуску та збуту продукції і послуг як самоцілі, то з переходом до ринку основна мета аналізу діяльності підприємства змінюється: виявлення резервів поліпшення

самостійно, та ріст за рахунок цього прибутку, конкурентоздатність продукції і інші. Показники діяльності підприємств за маркетинговими функціями повинні характеризувати обсяг і вартість інформації про стан ринку, кількість та ефективність рекламних заходів, питому вагу нових товарів, вартість та причини повернення товарів, або реалізації їх за зниженими цінами.

В ринкових умовах необхідним стає впровадження аналізу маркетингових затрат. Такий аналіз дозволяє оцінити ефективність різних маркетингових факторів і він повинен здійснюватися постійно. Сама методика аналізу маркетингових затрат значних особливостей не матиме. Найскладнішою проблемою буде організація необхідної інформаційної бази на основі вдосконалення системи бухгалтерського обліку. При цьому особливу увагу слід звернути на забезпечення ним оперативності управління формуванням собівартості.

Зараз облік в основному зводиться лише до оперативної фіксації затрат. При цьому практично відсутнє оперативне управління затратами, бо існує лише зворотній зв'язок між витратами та управляючою системою і відсутній прямий – директивне визначення рівня затрат в оперативному режимі. Встановлення прямого зв'язку вимагає в частині оперативного управління розробку і використання нормативів затрат, що є способом встановлення управляючою системою бажаних параметрів об'єкту управління. Тому найбільш ефективним методом обліку затрат на виробництво та маркетингову діяльність є нормативний.

В деяких галузях народного господарства можна використовувати лише окремі елементи нормативного методу, серед яких найефективнішим є нормативна система контролю витрат. Така система повинна складатися з двох взаємозв'язаних частин – нормативного контролю витрат на виробництво та маркетингову діяльність та послідовного визначення собівартості за певний період, при якому віднесення витрат на об'єкт калькуляції здійснюється традиційними способами, але з поділом їх на витрати за нормами та понад нормативні витрати. В зв'язку з тим, що не всі види витрат можна і доцільно вивчати оперативно, названу систему необхідно поділити на підсистеми нормативно-оперативного та нормативно-місячного контролю.

Інформаційне забезпечення аналізу при оперативно-нормативному методі затрат включає в себе норми витрат, облік їх змін за повний період, відхилення від норм витрат, а також документацію, в якій відображаються перераховані елементи. Успіх такого методу контролю в значній мірі залежить від правильності розробки документації, в якій фіксуються відхилення фактичних витрат від нормативних. Існують різні шляхи досягнення вказаної мети. Найбільш раціональним нам здається шлях на суміщення традиційних документів з вимогами нормативного методу. При цьому в більшості випадків можна обійтися без друкування нових сигнальних документів. Для цього на місці, наприклад, в бухгалтерії звичайний документ визначається з допомогою формального признаку – червоної смуги. На зворотній стороні документа ставиться штамп, форма якого дозволить отримати необхідні відомості про причини; місце та винних у понаднормативних витратах.

Дані сигнальних документів повинні узагальнюватися в зведених відомостях та таблицях в виділених для цього стовпчиках "Понаднормативні витрати" з метою створення Завершеної системи оперативно-нормативного контролю затрат.